

Załącznik

do uchwały Nr XXIII/168/2012

Rady Miejskiej w Lipnie z dnia 28 września 2012 roku

**Aktualizacja programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna
na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019**

Autorzy opracowania:

Agnieszka Chmielewska

Ewelina Trąbka

Lipno, 08.02.2012

Spis treści.

1. Wstęp	4
1.1. Podstawa prawna opracowania.....	4
1.2. Wprowadzenie.....	4
1.3. Polityka środowiskowa Gminy Miasta Lipno.....	5
2. Ocena aktualnego stanu środowiska w mieście Lipnie	6
2.1. Położenie geograficzne i uwarunkowania przyrodnicze.....	6
2.2. Powierzchnia ziemi.....	7
2.3. Warunki przyrodnicze dla rolnictwa.....	7
2.4. Gleby.....	8
2.5. Rolnicza przydatność gleb.....	9
2.6. Struktura agrarna.....	9
2.7. Sektor prywatny.....	9
2.8. Sektor publiczny.....	10
2.9. Wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	10
2.10. Przetwórstwo rolno-spożywcze.....	11
3. Gospodarka wodno-ściekowa	11
3.1. Gospodarka wodna.....	11
3.2. Zasoby wodne.....	12
3.3. Gospodarka ściekowa.....	13
3.4. Wody powierzchniowe.....	13
4. Prawna ochrona przyrody i krajobrazu	14
4.1. Obszary i obiekty chronione.....	14
4.2. Gospodarka leśna.....	15
4.3. Zagrożenia lasów.....	16
4.4. Powietrze atmosferyczne.....	17
4.5. Hałas.....	18
4.6. Hałas komunikacyjny.....	18
4.7. Hałas przemysłowy.....	18
4.8. Pola elektromagnetyczne.....	19
5. Rodzaj i ilość odpadów komunalnych poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania i odzysku	19
6. Stan formalno-prawny instalacji do odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów	21
7. Aspekty środowiskowe Gminy Miasta Lipno	25
8. Uwarunkowania wewnętrzne programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna	27
9. Uwarunkowania zewnętrzne programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna	29
10. Priorytety ekologiczne Gminy Miasta Lipna	32
11. Finansowanie Programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna	34
12. Monitoring realizacji programu	38

Spis tabel.

Tabela 1. Ilość i rodzaje odpadów komunalnych odebranych, zebranych i zagospodarowanych na terenie gminy w okresie sprawozdawczym* Gminy Miasta Lipna.....	21
Tabela 2. Czynne składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne – stan na dzień kończący okres sprawozdawczy.....	22
Tabela 3. Zestawienie składowisk odpadów niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne, będących w trakcie rekultywacji - stan na dzień kończący okres sprawozdawczy.....	22
Tabela 4. Działania w okresie sprawozdawczym zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów.....	23
Tabela 5. Oddane do użytkowania nowe instalacje zagospodarowania odpadów komunalnych w poszczególnych latach okresu sprawozdawczego	23
Tabela 6. Stan realizacji działań ujętych w gminnym planie gospodarki odpadami na lata 2009-2010.....	24
Tabela 7. Lista istotnych aspektów środowiskowych Gminy Miasta Lipna.....	26
Tabela 8. Wewnętrzne uwarunkowania Programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna.....	28
Tabela 9. Zewnętrzne uwarunkowania Programu ochrony środowiska miasta Lipna.....	30
Tabela 10. Lista priorytetów.....	35

1. Wstęp.

1.1. Podstawa prawna opracowania.

Aktualizacja programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipno na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016 opracowana została zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2008 r., nr 25, poz. 150 ze zm.). W artykule 17 ustawa narzuca obowiązek sporządzenia przez organ wykonawczy gminy programu ochrony środowiska, który będzie służył realizacji polityki ekologicznej państwa. Zgodnie z artykułem 14 powyższej ustawy program opracowywany jest na cztery lata z perspektywą na kolejne cztery.

Pierwszy Program ochrony środowiska Gminy Miasta Lipno przygotowany został w roku 2004. Rada Gminy Lipno przyjęła go drodze uchwały nr XIV/123/2004, z dnia 18 sierpnia 2004 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasta Lipno na lata 2004 - 2011”. Program ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna wymaga podjęcia działań w celu jego aktualizacji. Podjęcie tych działań wymuszone jest uwarunkowaniami formalnoprawnymi (wymagania ustawowe), merytorycznymi (przyjęcie przez Sejm RP nowej Polityki ekologicznej państwa) oraz organizacyjnymi (zrealizowanie wielu zadań i osiągnięcie celów stawianych w poprzednim programie ochrony środowiska).

1.2. Wprowadzenie.

Aktualizacja programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipno na lata 2004-2011 przygotowana została na podstawie aktualnego stanu środowiska. Stan środowiska Gminy Miasta Lipno opisują dokumenty:

- Program ochrony środowiska Gminy Miasta Lipno na lata 2004-2011 wraz z jego integralną częścią – „Gminnym planem gospodarki odpadami dla Gminy Miasta Lipno na lata 2004 – 2011.
- Diagnoza stanu środowiska Gminy Miasta Lipno
- Lokalny Program Rewitalizacji
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Lipna
- Strategia Rozwoju Gospodarczego Powiatu Lipnowskiego
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego na Lata 2007 - 2020

Przygotowując aktualizację posiłkowano się również pierwotnymi danymi pochodzącymi z takich źródeł, jak:

- „Ochrona środowiska” Rocznik statystyczny GUS z lat 2005-2008,

Zgodnie z wymaganiami Prawa ochrony środowiska (art. 14) aktualizacja zawiera:

- Cele ekologiczne,
- Priorytety ekologiczne,
- Poziomy celów długoterminowych,
- Rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- Środki niezbędne do osiągnięcia celów.

Poza wyżej wymienionymi, obligatoryjnymi z punktu widzenia polskiego prawa elementami, w aktualizacji znalazły się składowe, czyniące zadość postulatом najlepszych praktyk w zakresie planowania strategicznego. Należą do nich:

- Lista aspektów środowiskowych Gminy Miasta Lipno.
- Lista wewnętrznych uwarunkowań ochrony środowiska Gminy Miasta Lipno, zewnętrznych uwarunkowań ochrony środowiska Gminy Miasta Lipno,
- Polityka środowiskowa Gminy Miasta Lipno.
- Wizja stanu środowiska i jego ochrony Gminy Miasta Lipna.
- Lista kryteriów oceny realizacji zdań.

Podział administracyjny kraju, obowiązujący od 1.01.1999r. wyodrębnił 16 województw (regionów) i 365 powiatów. Jednym z nich jest województwo kujawsko-pomorskie z 19 powiatami ziemskimi i 4 grodzkimi. Miasto Lipno, położone jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego i środkowej części powiatu lipnowskiego. Pełni ono funkcję ośrodka powiatowego z siedzibami władz samorządowych szczebla: powiatowego, gminnego, miejskiego. W powiązaniach funkcjonalno-przestrzennych z obszarami 8 gmin wchodzących w skład powiatu, miasto Lipno pełni funkcje ośrodka instytucyjnego, obsługującego ludność miasta i gmin w zakresie usług administracyjnych o kompetencjach powiatu oraz obsługujące ludności związanej z siecią obiektów i urządzeń zaspakajających potrzeby społeczne, bytowe i gospodarcze tj. infrastrukturę społeczną i techniczną. Ponadto miasto Lipno wykazuje szereg powiązań gospodarczych z obszarami gmin w zakresie skupu i zagospodarowaniem pierwotnej produkcji rolnej. Obszarowo miasto zajmuje 1.088 ha i zamieszkuje 15.700 osób. Gęstość zaludnienia na 100 ha powierzchni daje wskaźnik 1.443 osoby.

1.3. Polityka środowiskowa Gminy Miasta Lipno

Rada Miasta Lipno mając na uwadze bezpieczeństwo i ochronę środowiska naturalnego miasta oraz uznając prawo mieszkańców do zdrowego życia w harmonii z naturą, zaspakajając potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń - uwzględniając zasadę zrównoważonego rozwoju wyraża gotowość realizacji i ciągłego doskonalenia działań proekologicznych - zobowiązuje się

do zapobiegania negatywnym zmianom w środowisku oraz potencjalnym zagrożeniom poprzez ustawiczną poprawę stanu środowiska naturalnego:

- systematycznego ograniczania zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby,
- wprowadzanie racjonalnego rozwiązania zapewniającego sprawną gospodarkę wodni – ściekową,
- minimalizowania ilości odpadów,
- zmniejszania uciążliwości ruchu samochodowego,
- utrzymania i ochrony terenów zielonych,
- zachowania unikatowych zasobów przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych,
- ochrony i właściwego wykorzystania gruntów rolnych;
- wprowadzanie działań zmierzających do pogłębienia świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży;
- monitorowanie czynników szkodliwych w mieście oraz ich nadzorowanie i kontrolę;
- promowanie firm i zakładów o produkcji przyjaznej dla środowiska;
- rozwijanie współpracy z sąsiednimi Gminami i innymi podmiotami w zakresie wypracowania jednolitego systemu działań na rzecz ochrony środowiska.

Deklarujemy rozwój Gminy Miasta Lipna zgodny z najlepszą praktyką współistnienia systemu społeczno – gospodarczego ze środowiskiem naturalnym. Jednocześnie zobowiązujemy się do spełnienia wymagań i ciągłego doskonalenia wszystkich działań prowadzonych w ramach zarządzania środowiskowego.

Treść Polityki Środowiskowej jest zakomunikowana społeczności lokalnej, publicznie dostępna i w miarę potrzeb aktualizowana.

2. Ocena aktualnego stanu środowiska w mieście Lipnie.

2.1. Położenie geograficzne i uwarunkowania przyrodnicze.

Obszar administrowany przez miasto Lipno znajduje się, pod względem klimatycznym w centralnej części Polski, charakteryzującej się opadami atmosferycznymi mniejszymi o około 100 mm od wartości średnich przy nieznacznie zwiększonym parowaniu terenowym. To sprawia, że obszar ten należy do obszarów deficytowych, ubogich w wodę. Stosunki wilgotnościowe gruntu tego obszaru wzbogaca jedynie fakt, że profil gleby-typowy dla gleb brunatnych powstałych na glinie morenowej, posiada dobre warunki zachowania wód zawieszonych i kapilarnych. To sprawia, że obszary wysoczyzny morenowej, na którym zwierciadło wody zalega płycej niż 2 metry mogą być niesprzyjające jej zabudowie. Z punktu widzenia warunków aerologicznych, badany teren podlega przeważającemu wiatrowi z sektora

zachodniego. Oznacza to, że każda zabudowa przemysłowa, lokalizacja wysypiska śmieci i oczyszczalni ścieków (zanieczyszczająca atmosfera), terenów leżących w zachodnim sektorze miasta, będzie stwarzała konflikt na linii człowiek - środowisko przyrodnicze. Stąd też, należałoby planować taki rozwój miasta, by wszelkie źródła potencjalnych (w wyniku ewentualnych awarii gdyż nie można planować ośrodków zanieczyszczających środowisko) zagrożeń znajdowały się w zachodniej części miasta.

2.2. Powierzchnia ziemi.

Lipno położone jest na terenie Pojezierza Dobrzyńskiego nad rzeką Mień, dzielącą miasto na część północną i południową. Z punktu widzenia Środowiska naturalnego, obszar Lipna położony jest głównie w jednej jednostce geograficznej - Wysoczyźnie Dobrzyńskiej, rozciągniętej równoleżnikowo doliną rzeki Mień i uchodzących do niej licznych dolinek bocznych.

Wysoczyzna Dobrzyńska zbudowana jest z dużej miąższości kompleksu gliny morenowej piaszczystej, półplastycznej i plastycznej, często pokrytej cienkim płaszczem (1-3 m) utworów piaszczysto-żwirowych. Kompleks glin morenowych urozmaicają liczne przewarstwienia i wkładki utworów piaszczystych. Gлина morenowa w całym swym profilu występuje w lewobrzeżnej strefie przybocznej rzeki Mień i w części północnej. W części południowej analizowanego terenu glina morenowa pokryta jest, o zróżnicowanej miąższości i składzie mechanicznym, utworami piaszczystymi. W utwory morenowe wcięta jest zarówno dolina rzeki Mień jak i uchodzące do niej liczne dolinki boczne. Jednak tylko w jej dolnej części wschodniej jak i zachodniej (z wyłączeniem odcinka centralnego doliny i dolinek bocznych), dolina posiada wykształcone poziomy o charakterze akumulacyjnym- zbudowane z utworów fluwialnych i fluwioglacjalnych. Dotyczy to szczególnie prawobrzeżnej doliny w części wschodniej i obustronnej części zachodniej.

2.3. Warunki przyrodnicze dla rolnictwa.

Miasto Lipno jako jednostka osadnicza o przewadze funkcji nierolniczej i zabudowy miejskiej charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą użytkowania ziemi. W granicach administracyjnych miasta Lipna struktura użytkowania ziemi kształtuje się następująco:

- użytki rolne - czyli grunty użytkowane i wykorzystywane rolniczo zajmują 40,8%. Większe ich przestrzenie koncentrują się na obrzeżach miasta;
- grunty orne - jako rolnicza przestrzeń produkcyjna stanowi 385 ha ogólnej powierzchni użytków rolnych miasta (86,7%);

- sady - jako plantacje wieloletnie zajmują 10 ha, co stanowi 2.2% użytków rolnych. Występują głównie na obrzeżach miasta w bezpośrednim sąsiedztwie, zabudowy mieszkalno-siedliskowej, tworząc tzw. produkcyjną zieleń przyzagrodową;
- trwałe użytki zielone - głównie łąki, które w ogólnej powierzchni użytków rolnych zajmują 31 ha, co stanowi 6,98%. Koncentrują się głównie w dolinie rzeki Mień oraz podmokłych zagłębieniach terenowych;
- lasy - zajmują powierzchnię 144 ha, co stanowi 13.23% ogólnej powierzchni miasta. Koncentrują się we wschodniej i zachodniej części miasta, w sąsiedztwie doliny rzeki Mień;
- wody powierzchniowe - w ogólnej powierzchni miasta zajmują 7 ha, co stanowi 0,6%. Są to głównie wody płynące rzeki Mień, która stanowi oś hydrograficzną dla miasta Lipna;
- pozostałe tereny - zajmują 45,4 % ogólnej powierzchni miasta. Są to głównie tereny zajęte pod komunikację oraz zabudowę miejską o różnych funkcjach mieszkalnych, usługowych, administracyjnych itp.

Rolniczą przestrzeń produkcyjną kształtuje zespół czynników przyrodniczych, z których ważniejsze to: gleba, rzeźba terenu, agroklimat, stosunki wodne.

2.4. Gleby.

Wierzchnia warstwa skorupy ziemskiej w użytkowaniu rolniczym spełnia najważniejszą rolę. To ona tworzy siedlisko dla wzrostu i rozwoju wielu gatunków roślin uprawnych. Urodzajność gleb, zależy od geomorfologii i budowy geologicznej podłoża. Obszar miasta Lipno położony jest na falistej wysoczyźnie morenowej, gdzie w podłożu zalegają gliny zwałowe, żwiry i piaski wodnolodowcowe oraz torfy niskie. Na tym podłożu rozwinęły się różne typy genetyczne gleb o zróżnicowanej przydatności dla rolnictwa. W północno-wschodniej i południowo - zachodniej części miasta na podłożu glin zwałowych lekkich i piasków leżących na glinach, rozwinęły się gleby płowe z płatami gleb brunatnych. Tworzą kompleksy gleb średnio urodzajnych, ale dość zasobnych w składniki pokarmowe dla roślin uprawnych. W klasyfikacji bonitacyjnej gleb, należą do klas IIIa - IVb.

W południowej części miasta, występuje duże zróżnicowanie typów genetycznych gleb. Występują gleby rdzawe, genetycznie związane z utworami piaszczystymi różnej genezy oraz płaty gleb płowych i brunatnych, powstały one na podłożu glin piaszczystych i piasków słabogliniastych. W użytkowaniu rolniczym charakteryzują się różną przydatnością. Bonitacyjnie należą do klas IVb - VI Rz.

Ponadto na terenie miasta, a szczególnie w jej środkowej części, występują gleby typu hydromorficznego. Wytworzyły się na rynnach polodowcowych dolin rzecznych. Najczęściej

spotykanym typem genetycznym są gleby torfowe, powstałe na bazie torfów niskich. W rolniczej przydatności wykorzystywane są jako trwałe użytki zielone(łąki).

2.5. Rolnicza przydatność gleb.

Do oceny rolniczej przydatności na obszarze miasta Lipno posłużono się klasyfikacją bonitacyjną oraz kompleksami rolniczej przydatności. Szczegółowa analiza w/w mierników pozwoliła na wyodrębnienie obszarów gleb o najwyższej urodzajności i przydatności dla rolnictwa:

- obszary o najwyższej przydatności dla rolnictwa występują w północnowschodniej części miasta. Grunty orne w tym obszarze bonitacyjne należą do klas IIIa - IVb i podlegają ochronie ustawowej przed zmianą sposobu użytkowania. W rolniczej przydatności tworzą kompleks żytni dobry i bardzo dobry;
- obszary o zróżnicowanej urodzajności, klasyfikacji bonitacyjnej przewaga klas V- VIR z występują w południowej części miasta.

2.6. Struktura agrarna.

Struktura agrarna rozumiana jako własność gruntów oraz wielkość obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych w granicach miasta ukształtowana została w wyniku procesu historycznego układu osadniczego miasta, jak i późniejszych zmian granic administracyjnych z uwagi na wprowadzenie funkcji produkcyjno - usługowych w sąsiedztwie terenów zabudowanych, wykorzystując istniejącą infrastrukturę techniczną. Zmiany polityczno-ekonomiczne kraju po 1989 r., gdzie wprowadzono mechanizmy gospodarki rynkowej, spowodowały utrwalenie się dwóch sektorów własności, tj. publicznego i prywatnego.

2.7. Sektor prywatny.

W strukturze własnościowej ziemi w granicach administracyjnych miasta Lipna dominuje sektor prywatny. W jego zasobie znajduje się 618 ha, co stanowi 56,23% powierzchni ogólnej miasta. Z tego użytki rolne, czyli obszary użytkowo rolniczo, zajmują 288 ha. Na powyższym areale działalność produkcyjno - rolną, prowadzą około 122 indywidualnych gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa rolniczego w granicach miasta Lipno wynosi 2,5 ha użytków rolnych. W rozmieszczeniu przestrzennym struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych jest zróżnicowana. Obszarowo największe gospodarstwa rolne występują na obrzeżach miasta.

2.8. Sektor publiczny.

Sektor publiczny w granicach administracyjnych Gminy Miasta Lipna zajmuje powierzchnię ogólną 480 ha, co stanowi 43,68% ogólnej powierzchni miasta.

Z tego:

- **własność komunalna** (miasta) zajmuje 145 ha, co stanowi 13,19 %.

W większości są to tereny zabudowane obiektami użyteczności publicznej, mieszkalnej, komunikacyjne, a pozostałe stanowią rezerwy pod różne formy inwestowania;

- **własność skarbu państwa- lasy** o powierzchni 185 ha będące pod zarządem Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych. Istniejące kompleksy leśne w granicach miasta Lipno znajdują się pod zarządem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. W administracji lokalnej podlegają Nadleśnictwu Dobrzejewice i Leśnictwu Jankowo. Kompleksy leśne koncentrujące się we wschodniej i zachodniej części miasta pełnią oprócz funkcji gospodarczych i przyrodniczych, tj. wodo i glebochronnych, także funkcję relacyjno- wypoczynkową. Typem siedliskowym kompleksów leśnych są słabe siedliska borowe, gdzie głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Gatunkami uzupełniającymi jest brzoza, olsza, dąb.

- **inne własności** zajmują powierzchnię około 150 ha. są to głównie własności kościelne, komunikacja drogowa i kolejowa itp., których zasób wykorzystany jest do celów użyteczności publicznej oraz grunty będące w użytkowaniu wieczystym.

2.9. Wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

W granicach administracyjnych miasta Lipno grunty rolne wykorzystane są głównie do upraw polowych o różnych kierunkach specjalizacji produkcji. Z uwagi na bezpośredni rynek zbytu, pierwotna produkcja rolna stanowi głównie zaplecze żywicielskie dla mieszkańców miasta. Nadprodukcja płodów rolnych mieszkańców znajduje zagospodarowanie w istniejących zakładach przetwórczych znajdujących się na terenie miasta. Analizowany teren, ze względu na dogodne stosunki gruntowo - wodne (wilgotność gleb), charakteryzuje się warunkami sprzyjającymi rolnictwu. Stąd też przeważająca jego część, podlega uprawom rolnym. Tylko w strefie doliny rzeki Mień, w jej prawobrzeżnej części wschodniej i obustronnej zachodniej istnieją sprzyjające warunki dla rozwoju szaty leśnej. Poza nimi, jedynie niewielka wyspa morenowa, znajdująca się w części centralnej miasta, pokryta jest parkowym lasem liściastym.

2.10. Przetwórstwo rolno-spożywcze.

Na terenie miasta Lipno zlokalizowanych jest kilka zakładów przetwórstwa rolno - spożywczego o różnych branżach specjalizacji.

· **Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego „Dawtona”** – jest to zakład prywatny stanowiące filię ZPOW Błonie k/Warszawy. Zakład w Lipnie specjalizuje się w produkcji ogórków konserwowych, koncentratu pomidorowego jako półfabrykatu. Zaopatrzenie w surowiec do produkcji pochodzi od producentów z gmin byłego województwa wrocławskiego i ciechanowskiego. Obecnie Zakład jest w rozbudowie o linię technologiczną do suszenia owoców. Zakład zatrudnia około 100 osób w sezonie przetwórczym, tj. od miesiąca lipca do października.

· **Chłodnia Składowa Spółka z o.o. „Elsner Produkt”** z udziałem kapitału austriackiego w Lipnie- Zakład specjalizuje się w produkcji mrożonek owoców i warzyw oraz przetworów owocowo - warzywnych. Pojemność magazynowa chłodni wynosi około 4 tys. Ton. Zatrudnienie 140 osób stałych i dodatkowo w sezonie 80 osób.

· **Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowo - Usługowe „Agromlecz”**

Zakład zajmuje się przetwarzaniem mleka w asortymentach mleka spożywczego, masła, serów twardych, serów twarogowych, śmietany 18%, jogurtów owocowych Surowiec do przerobu pochodzi od producentów mleka z terenu gminy powiatu lipnowskiego i rypińskiego. Rynkami zbytu galanterii mleczarskiej są rejon byłego województwa kujawsko-pomorskiego i kraju. Zakład jest w trakcie modernizacji urządzeń wstępnej obróbki oraz dojrzewania serów twardych. Unowocześnienie linii technologicznych zmierza w kierunku otrzymania znaku jakości HUCP.

3. Gospodarka wodno-ściekowa.

3.1. Gospodarka wodna.

Wyposażenie gminy w urządzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę ma istotny wpływ na poprawę warunków życia mieszkańców jak również na wyniki produkcji rolnej. Należy zapewnić nie tylko dostateczną ilość wody, ale i jej dobrą jakość. Postępująca degradacja środowiska wodnego oraz ograniczenie jego zasobów, jest skutkiem działalności człowieka. Takie postępowanie stawia pod znakiem zapytania dalszy rozwój społeczny i gospodarczy. Widząc te wszystkie zagrożenia Parlament RP w 2003 roku uchwalił Politykę Ekologiczną Państwa, w której na problemy związane z wodą zwrócono szczególną uwagę. Również wcześniejsze akty prawne, jak ustawy i rozporządzenia regulowały te zagadnienia. Dla realizacji

zawartych w aktach prawnych postanowień, administracja rządowa i samorządowa oraz użytkownicy wody, podejmą działania związane z:

- ograniczeniem dopływu zanieczyszczeń punktowych i obszarowych do środowiska;
- zmianami technologicznymi w procesach produkcyjnych zakładów przemysłowych;
- oszczędnościami zużycia wymuszonymi coraz wyższą ceną;
- przeznaczeniem wody podziemnej głównie na cele socjalno - bytowe ludności oraz przemysłu spożywczego farmaceutycznego;
- ustanowienie stref ochronnych źródeł i ujęć wody;
- prowadzenie monitoringu jakości wód podziemnych.

Na terenie miasta Lipna funkcjonuje 76,2 km wodociągowej sieci rozdzielczej. Wykonanych jest 2500 podłączeń do budynków mieszkalnych.

Ujęcie komunalne dla miasta Lipna składa się z trzech ujęć:

1. dwie studnie przy ulicy Kolejowej , jedna przy ul. Armii Krajowej;
 2. dwie studni przy ulicy Polnej;
 3. dwie studnie na terenie Fabryki Urządzeń Wentylacyjno - Klimatyzacyjnych „Konwektor” przy ul. Wojska Polskiego. Dwie pierwsze zaopatrują w wodę 100% mieszkańców miasta Lipna. Trzecie ujęcie przy ulicy Wojska Polskiego zabezpiecza potrzeby Fabryki Urządzeń Wentylacyjno - Klimatyzacyjnych „Konwektor”, zaopatruje zakładową kotłownię, która dostarcza części miasta centralne ogrzewanie oraz sąsiadujące zakłady przemysłowe.
 4. Jedna studnia przy Placu 11 Listopada 9 – wspomaga sieć wodną w okresie deficytu wodnego
- Ujęcia komunalne bazują na górnej, czwartorzędowej warstwie wodonośnej. Ujęta warstwa wodonośna posiada bardzo dobrą izolację dla ewentualnej migracji i zanieczyszczeń z powierzchni terenu.

3.2. Zasoby wodne.

Budowa geologiczna wraz z rzeźbą terenu (drenaż wód) sprawia, że na analizowanym terenie ciągły poziom wód podziemnych czwartorzędowych występuje stosunkowo głęboko, a więc w piaszczystych utworach fluwioglacjalnych zalegających, poniżej kompleksu glin morenowych. Zwierciadło to nie ma kontaktu z wodami rzeki Mień(około 30 m głębiej). Będąc jednak pod silnym ciśnieniem hydrostatycznym, w przypadku przerwania (np. odwiert) izolacyjnej warstwy gliny morenowej, może kształtować się na poziomie wyższym niż głęboko wcięta dolina Mieni czy inne dolinki boczne. Z wód tych korzystają wszystkie ujęcia komunalne jak i przemysłowe.

Zlokalizowane w linii równoleżnikowej między główną drogą Toruń - Warszawa a linią kolejową. I poziom wód gruntowych, który nie zawsze ma charakter ciągły (lokalne przecięcia warstwy wodonośnej), występuje w obrębie wysoczyzny morenowej w przewarstwieniach (wkładkach) piaszczysto żwirowych na głębokości 2-4 m. Jedynie w strefie drenażu, zwierciadło wód kształtuje się na głębokościach przekraczających wartość 4 m. Natomiast w zagłębieniach terenu, a przede wszystkim w dolinie rzeki Mień zalega tuż przy powierzchni (0-1m) tworząc lokalne mokradła – tzw. hydrokompleksy. Każda ingerencja człowieka w ten biotop może przyczynić się do nieodwracalnej jego degradacji.

3.3. Gospodarka ściekowa.

Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę stwarza konieczność rozwiązania odprowadzania i oczyszczania ścieków. Ścieki, to wprowadzone do wód lub do ziemi substancje i energie, które ze względu na swój skład lub stan mogą zanieczyszczać wody. Przez ścieki rozumie się także wody zanieczyszczone wprowadzone do urządzeń kanalizacyjnych. Źródłem powstawania ścieków są gospodarstwa domowe oraz działalność gospodarcza i rolnicza. Około 87 % ludności miasta obsługiwana jest przez oczyszczalnię ścieków.

Oczyszczalnia ścieków jest typu mechaniczno - biologicznego, przeznaczona do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych. Wyposażona jest w punkt zlewny ścieków dowożonych, co umożliwia objęcie systemem odbioru i unieszkodliwiania ścieków kompleksowo nieskanalizowanych terenów miasta w oparciu o środki transportu do tego uprawnione. Zastosowane technologie oczyszczania gwarantują przy prawidłowej eksploatacji posiadanych urządzeń oczyszczających dotrzymanie warunków określonych w pozwoleniach wodno - prawnych na odprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych. Na terenie miasta Lipna wykonana jest sieć kanalizacyjna, której długość na dzień 31.12. 2011 r. wynosi 30 km w tym sieć grawitacyjna wynosi 13,1 km.

Miasta Lipno skanalizowane jest w około 87 %.

3.4. Wody powierzchniowe.

Przez teren Lipna przepływa rzeka Mień, której ujście znajduje się na obszarze powiatu toruńskiego. Mień jest prawobrzeżnym dopływem Wisły o długości 53,5km. Rzeka odwadnia obszar o powierzchni 374,7 km². W środkowym biegu przepływa przez „jezioro skępskie”. Większymi jej dopływami są: Młynarka, Złotopolanka, Biskupianka. W górnym i dolnym fragmencie dorzecza dominują lasy, a w środkowej przeważają grunty orne.

Ważniejsze źródła zanieczyszczenia to:

- Szpital *Lipno* Spółka z o.o. w Lipnie- 306,4m³/d ścieków oczyszczonych mechaniczno – biologicznie;
- Miejska Oczyszczalnia ścieków w Lipnie- 3275m³/d ścieków oczyszczonych mechaniczno - biologicznie.

Pod względem sanitarnym Mieść prowadziła do Lipna wody odpowiadające III klasie. Poniżej rzutu ścieków z tej miejscowości wody rzeki oceniono jako pozaklasowe.

4. Prawna ochrona przyrody i krajobrazu.

Podstawę prawną ochrony obszarów obiektów cennych przyrodniczo i krajobrazowo stanowi ustawa z dnia 16 października 1991 roku o ochronie przyrody /tekst jednolity Dziennik Ustaw Nr 99 z 2001r. poz. 1079 z późniejszymi zmianami./. Zgodnie z ustawą – ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnowienie zasobów przyrody jej składników w szczególności dziko występujących roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunkowo chronionych roślin lub zwierząt, przyrody nieożywionej, krajobrazu oraz zieleni. Celami ochrony przyrody są przede wszystkim utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej i dziedzictwa geologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin lub zwierząt wraz z ich siedliskiem a także utrzymanie lub przywrócenie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych oraz innych zasobów i składników przyrody. Cele ochrony przyrody realizowane są m.in. poprzez obejmowanie zasobów przyrody i jej składników różnymi formami ochrony. Ustawa przewiduje następujące formy ochrony: parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, ochrona gatunkowa roślin zwierząt, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo- krajobrazowe tworzące krajowy system obszarów chronionych.

4.1. Obszary i obiekty chronione.

Na terenie Lipna znajduje się *Park Miejski im. G. Narutowicza z XIX/XXX z miejscem kultu - wzgórzem Św. Antoniego nr 327/A z dn. 23.11.1993r.*

Aktualny stan parku - pogarszający się stan zdrowotny starodrzewiu, niekontrolowany rozwój samosiewu w obszarach zwartej zadrzewienia, erozje powierzchniowe, dekapitalizacja elementów architektury ogrodowej, wyposażenia parku itp. - wskazują na konieczność pilnych, zintegrowanych działań rewaloryzacyjnych. Z uwagi na duże wartości kulturowe i przyrodnicze parku a także fakt, iż jest to jedyny obiekt parkowy w mieście, działania te winny mieć charakter priorytetowy.

Rewaloryzacja parku winna obejmować:

- wykonanie szczegółowej inwentaryzacji szaty roślinnej i trwałych elementów zagospodarowania terenu;
- opracowanie pełnej kwerendy archiwalnej;
- opracowanie kompleksowego projektu rewitalizacji parku z uwzględnieniem aktualnych potrzeb programowych, w oparciu o niezbędne analizy;
- uzgodnienie z właściwymi służbami konserwatorskimi
- realizację uzgodnionego projektu w oparciu o zezwolenie właściwych służb konserwatorskich;

Do czasu opracowania i uzgodnienia wymienionej dokumentacji projektowej w obrębie parku winny być ograniczone wycinki drzew i krzewów oraz nie powinny być prowadzone jakiegokolwiek nasadzenia drzew i krzewów. Wszelkie prace konserwatorskie i pielęgnacyjne, remonty obiektów, nowe inwestycje, itp. należy uzgadniać z właściwymi służbami konserwatorskimi.

Wzgórze świętego Antoniego - grodzisko z XIV w. nr 333/A z dn. 30.12.1993 r. Rewitalizacja wzgórza winna być przeprowadzona jednocześnie z rewitalizacją Parku Miejskiego w oparciu o uzgodnienia z właściwymi służbami konserwatorskimi.

Grupa dwóch dębów - Osiedle Reymonta wpisane do rejestru zabytków decyzją Nr 15/64 z dnia 01.09.1964. PWRN Bydgoszcz.

Grupa trzech dębów - Park Miejski- Orzeczenie nr 1 Wojewody wrocławskiego z dnia 06.01.1981 r. Uwagi: Skreślono z ewidencji 1 dąb rosnący przy M. Fornalskiej (Osiedle Reymonta) decyzją Wojewody wrocławskiego z dnia 20.09.1985r. dąb ten był przeznaczony do wycinki, jednak nigdy nie doszło do usunięcia tego drzewa.

4.2. Gospodarka leśna.

Łączna powierzchnia, jaką zajmują lasy na obszarze Lipna wynosi 33 ha, z tego lasy prywatne obejmują 14 ha. Drzewostan w wieku 20 - 40 lat obejmuje powierzchnię 25%. W stosunku do całego miasta lasy zajmują 2,9% powierzchni. Objęte są nadzorem Nadleśnictwa Skrwilno - Głęboceki. Do czynników klimatycznych o największym znaczeniu dla lasów zalicza się opady atmosferyczne. Dla lasów obejmujących swym obszarem powiat lipnowski roczne opady wynoszą średnio 500 - 550 mm i jest to wielkość minimalna dla zachowania lasów. Lata suche silnie wpływają na kondycję lasów i w konsekwencji zwiększają ich podatność na niszczące działanie przemysłu, szkodliwych owadów i chorób grzybowych. Lasy zajmują gleby o mniejszej urodzajności. Są to w 2/3 gleby rdzawe wytworzone na piaskach akumulacji polodowcowej z głęboką wodą gruntową, bądź piaski zwydmione doliny Wisły. Większe enklawy zajmują też gleby biellicowe, brunatne i murszowe. Ubogie i średnio żyzne gleby były

podłożem dla kształtowania się siedlisk leśnych, dlatego zdecydowanie dominującą pozycję zajmują siedliska borowe: bory i bory mieszane - łącznie 77,7%. Bardziej żyzne gleby porastają lasy i lasy mieszane o łącznym udziale 19,3%. Wilgotne olszy zachowały się głównie wokół zbiorników i wzdłuż cieków wodnych na 2,0% powierzchni leśnej. Żyzność siedlisk leśnych jest cechą przesądającą o składzie gatunkowym drzewostanów, które na nich występują. Przewaga siedlisk borowych promuje sosnę pospolitą, która - podobnie jak na całym Nizinie Polskiej - zdecydowanie dominuje (88,3%) w lasach w drzewostanach mieszanych stanowiących około 15% powierzchni zalesionej. Gatunkiem panującym obok sosny jest brzoza, dąb, świerk, wyjątkowo inne gatunki. Jakość drzewostanów określa się jako dobrą i średnią, o zadawalających ocenach wzrostu i rozwoju. Roczny rozmiar zalesień (gruntów porolnych) na obszarze powiatu lipnowskiego w lasach prywatnych wynosi około 60 ha, a odnowień (gruntów leśnych) około 25 ha. W lasach niepaństwowych występuje dominujący udział drzewostanów w wieku 21 – 60 lat. Wymagają one szczególnie intensywnych zabiegów pielęgnacyjnych, które w leśnictwie nazywane są czyszczeniami wczesnymi i późnymi (w młodszych) oraz trzebieżami wczesnymi i późnymi (w starszych drzewostanach).

4.3. Zagrożenia lasów.

Stan zdrowotności lasów na terenie powiatu lipnowskiego bezpośrednio uzależniony jest od skali i intensywności oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych, do których zalicza się: warunki klimatyczne, siedliskowo drzewostanowe, warunki gruntowo wodne, poziom emitowanych zanieczyszczeń do powietrza, zanieczyszczeń wód, gleby oraz występowanie szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych. Niedostatek opadów atmosferycznych albo błędne melioracje wodne obniżają poziom wód gruntowych osłabiają drzewostany, które stają się łatwiejszym „łupem” dla masowo rozmnażających się owadów szkodliwych dla lasu. Leśnicy skutecznie zwalczają szkodliwe owady m.in. poprzez stałą obserwację, stosowanie oprysków, eliminowanie drzew zaatakowanych, utrzymywanie dobrego stanu sanitarnego i wzmocnianie naturalnej odporności lasów. Młode drzewostany na gruntach porolnych są często atakowane przez choroby grzybowe. Walka z grzybami chorobotwórczymi drzew jest bardzo trudna i zwykle mało skuteczna. W przypadkach dużego zagrożenia leśnicy prowadzą przebudowę drzewostanów w kierunku zwiększenia udziału gatunków liściastych odpornych na chorobę. Najgroźniejsze dla lasów są tlenki siarki i azotu, związki fluoru oraz opady pyłów. W okresie letnim szczególnie wysokie wartości osiągają wskaźniki opadów pyłów. Wpływa to na obniżenie przyrostu i produktywności drzewostanów oraz powoduje wzrost zagrożenia lasów ze strony szkodliwych owadów i chorób grzybowych,

4.4. Powietrze atmosferyczne.

Na obszarze Lipna Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził kontrolę stanu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w 2006 roku. Większość badanych związków (SO^2 , NO^2 , NO , ozon, CO , pył zawieszony oraz CO_2) nie wykazało przekroczeń obowiązujących norm. Jedynie w okresie marzec - sierpień wystąpiło przekroczenie dopuszczalnych stężeń NO^2 , O^3 , CO , siarkowodoru. Ogólnie można stwierdzić, że stan czystości powietrza atmosferycznego uległ znacznej poprawie. Związane jest to ze stosowaniem różnych metod ograniczenia emisji poprzez:

- użycie spalania fluidyzacyjnego (w przypadku tlenków azotu, dwutlenku siarki);
- redukcji dzięki zmniejszeniu temperatury spalania (w przypadku tlenków azotu);
- spalania węgla o niskiej zawartości siarki;
- budowa urządzeń oczyszczających gazy spalinowe;
- zmiana węgla na paliwo gazowe lub ciekłe;
- usunięcie pyłów z gazów za pomocą separatorów, płuczek, filtrów itp.

Zanieczyszczenie powietrza może negatywnie wpłynąć na ludzkie zdrowie bezpośrednio (wpływ na układ oddechowy, krążenie itp.) oraz pośrednio (skażenie wody pitnej, żywności itp.). Zanieczyszczenie powietrza ma również duży wpływ na środowisko. Tlenki siarki i azotu są podstawowymi związkami, z których powstają kwasy. Kwasy te wpływają na zakwaszenie gleby, wody pitnej, co z kolei powoduje negatywny wpływ na wodę i zmianę ekosystemu. Wszystkie stężenia SO^2 , NO^2 oraz O^3 wpływają na zmniejszenie zbiorów i szkody w lasach. Pogorszona widoczność spowodowana jest również przez SO^3 w formie zanieczyszczenia fotochemicznego.

szczególnie groźna dla zdrowia jest niska emisja . Jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych. Jej cechą charakterystyczną jest to, iż powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Źródła emisji są usytuowane blisko ludzi, a zatem niska emisja jest. Z niskich źródeł mogą być emitowane substancje alergizujące, toksyczne i kancerogenne. Substancje zawarte w spalinach to m.in. tlenki węgla, siarki, azotu, związki chloru, fluoru, metali ciężkich oraz pyły i WWA.

Do największych obiektów emitujących zanieczyszczenia zlokalizowanych na terenie miasta Lipna należą:

- P.P.H.U. „Agromlecz” Sp. z o.o.- posiada 2 kotły węglowe o wydajności 1512 kW i 912 kW;
- „ESSE- QUATRO” Sp. z o.o.- posiada źródła emisji zanieczyszczeń z emitorów technologicznych z pomieszczeń produkcyjnych laminatowi, mieszalni, malarni;

- Z.P.O.W. „Dawtona” Oddział w Lipnie posiada 3 kotły o wydajności 2,95 MW każdy i 1 kocioł o wydajności 4,23 MW opalane miałem węglowym.
- Zakład Produkcyjny w Lipnie Pinguinlutosa foolsfuts Polska Sp. zo.o (ul. Tytoniowa 22, 04228 Warszawa) wyposażona jest w 2 kotły olejowe o wydajności 1018 i 350 kW;
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z.o.o w Lipnie posiada ogółem 6 kotłowni. Największa kotłownia „Konwektor” wyposażona jest w 3 kotły wodne z rusztem mechanicznym o łącznej moc 17,4 MW każdy, opalane miałem węglowym;
- Fabryka urządzeń Wentylacyjno- Klimatyzacyjnych „Konwektor” Sp. z o.o. w Lipnie posiada źródła emisji zanieczyszczeń z emitorów technologicznych. Zakładowa malarnia wyposażona jest w trzy kabiny natryskowe. Kabiny posiadają wyciągi wentylacji mechanicznej. Ponadto na terenie zakładu zlokalizowany jest emitor spawalni i emitor wycinarki laserowej;
- Szpital *Lipno* Spółka z o.o. w Lipnie posiada 3 kotły węglowe o łącznej wydajności 8200 kW;

4.5. Hałas.

4.5.1. Hałas komunikacyjny.

Hałas - wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, działające za pośrednictwem powietrza na organ słuchu i inne elementy organizmu ludzkiego. Głównym źródłem hałasu w Lipnie jest ruch komunikacyjny. Na terenie powiatu lipnowskiego badania hałasu komunikacyjnego. prowadzone były przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr. 557 Włocławek - Lipno. Klimat akustyczny wzdłuż całej przebadanej trasy kształtuje się niekorzystnie. Zarejestrowany średni poziom dźwięku w odległości 1m od krawędzi jezdni przekracza 75 dB przy średnim natężeniu ruchu 462 poj. (h na całej trasie, a 373 pojazdy na godzinę w granicy powiatu lipnowskiego. Wysoki poziom dźwięku powodują przede wszystkim pojazdy przemieszczające się z nadmierną prędkością (w terenie zabudowanym przekraczają znacznie 60 km/h). Udział pojazdów ciężkich w strumieniu wszystkich pojazdów wynosił średnio 17,1%, a w granicach powiatu lipnowskiego wzrasta do 25,9%.

4.5.2. Hałas przemysłowy.

Nadmierna emisja dźwięku do środowiska jest zjawiskiem bardzo uciążliwym, niepożądanym dla człowieka dla jego otoczenia. W większości przypadków głównym źródłem emisji dźwięku do środowiska są zakłady przemysłowe. Najbardziej uciążliwe dla człowieka są zakłady małe, ale znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie. W mieście Lipnie zlokalizowane są następujące zakłady objęte kontrolnymi pomiarami poziomu dźwięku w środowisku:

- P.H.U. Agromlecz Spółka z o.o.;
- „Partner” Spółka z o.o. Market nr 1 w Lipnie.

4.5.3. Pola elektromagnetyczne.

W mieście Lipno nie prowadzono badań dotyczących oddziaływań Pol elektromagnetycznych. Pola elektromagnetyczne, na które są bezpośrednio narażone organizmy żywe, wg obecnego stanu wiedzy są czynnikiem o znikomej szkodliwości. Potencjalnym źródłem pól elektromagnetycznych w mieście Lipno są: linie i stacje elektromagnetyczne, stacje telefonii komórkowej i transformatory.

5. Rodzaj i ilość odpadów komunalnych poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania i odzysku.

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstałych w gospodarstwach domowych.

Źródłami powstawania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury (handel, usługi, rzemiosło, szkolnictwo, przemysł w części „socjalnej” i inne).

Istotną część odpadów komunalnych stanowią odpady ulegające biodegradacji. Odpady ulegające biodegradacji są to odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów.

Do odpadów ulegających biodegradacji zalicza się:

- papier i tekturę,
- odzież i tekstylia z materiałów naturalnych (50%),
- odpady z terenów zielonych,
- odpady kuchenne i ogrodowe,
- drewno (50%),
- odpady wielomateriałowe (40%),
- frakcja drobna < 10 mm (30%).

Tabela 1. Zestawienie poszczególnych typów instalacji do odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów komunalnych, które nie spełniają wymagań – stan na dzień kończący okres sprawozdawczy

L.P.	NAZWA I ADRES INSTALACJI	WYMAGANIA, KTÓRYCH NIE SPEŁNIA INSTALACJA*	SPOSÓB POPRAWY SYTUACJI
Instalacje do odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów komunalnych			
1	Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Lipno ul. Dobrzyńska		DECYZJA STAROSTY POWIATOWEGO W LIPNIE OŚ.7624- 38/09 Z DNIA 04.01.2010 R. ZAMKNIĘCIE SKŁADOWISKA
2	Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Lipno ul. K Wyszynskiego		DECYZJA MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO POMORSKIEGO W TORUNIU ŚG.I.ES.7636-75/10 Z DNIA 24.05.2010 R. ZAMKNIĘCIE SKŁADOWISKA
3	składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Lipno, ul. Wyszynskiego Czynne		

* dotyczy wymagań formalno – prawnych i technicznych

6. Stan formalno-prawny instalacji do odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów

Tabela 2. Czynne składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne – stan na dzień kończący okres sprawozdawczy

L.p.	Nazwa i adres składowiska	Współrzędne geograficzne*	Pojemność całkowita [m ³]	Pojemność wypełniona łącznie z warstwami	Pojemność pozostała [m ³]	Masa odpadów przyjęcia [Mg]	Masa składowanych odpadów w [Mg]**	Czy składowisko spełnia wymagania w zakresie	Czy składowisko spełnia wymagania w zakresie budowy i eksploatacji	Czy składowisko spełnia wymagania w zakresie lokalizacji	Czy są składowane odpady komunalne przetwo

				i izolacyjn ymi [m ³]				posiadan ia decyzji ¹⁾ [T/N]	2) [T/N]	3) [T/N]	rzony termicz nie lub biologi cznie [T/N]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Składowis ko Odpadów Komunaln ych w Lipnie		225550	16352	20919 8	171670	12449,1 6	TAK	TAK	TAK	NIE

Tabela 3. Zestawienie składowisk odpadów niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne, będących w trakcie rekultywacji - stan na dzień kończący okres sprawozdawczy

Lp.	Nazwa i adres składowiska	Termin zamknięcia składowiska	Przewidywany termin zakończenia rekultywacji
Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których były składowane odpady komunalne			
1.	Gminne Składowisko odpadów Ul. Dobrzyńska dz. Nr 1715/5	1991 rok	Roboty porządkowe i przygotowawcze (2010r. – 2011r.) Rekultywacja mechaniczne (2012r. – 2015r.) Zabiegi agrotechniczne (2015r. – 2017r.) Rekultywacja biologiczna (2018r.)
2.	Składowisko odpadów komunalnych Ul. Wyszyńskiego	2007 rok	Roboty porządkowe i przygotowawcze (31.12. 2011r.) Rekultywacja mechaniczne (2012r. – 2014r.) Rekultywacja biologiczna (2018r.)

Tabela 4. Działania w okresie sprawozdawczym zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów

LP.	NAZWA ZADANIA	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	FAKTYCZNY TERMIN REALIZACJI	OPIS PODJĘTYCH DZIAŁAŃ	OCENA STANU REALIZACJI
1.	KOPIEC BIOENERGETYCZNY	2010	2010		

Tabela 5. Oddane do użytkowania nowe instalacje zagospodarowania odpadów komunalnych w poszczególnych latach okresu sprawozdawczego *

L.p.	Nazwa i adres właściciela instalacji/ Nazwa i adres zarządzającego instalacją	Nazwa i adres instalacji	Typ instalacji/ Rodzaj zastosowanej technologii	Zdolności przerobowe [Mg/rok] lub pojemność składowisk [m³]	Całkowity koszt inwestycji	Uwagi
INSTALACJE ODDANE DO UŻYTKOWANIA W ROKU II						
1	PUK W LIPNIE SP. Z O.O.	SKŁADOWISKO ODPADÓW KOMUNALNYCH W LIPNIE	BUDOWA LINII SORTOWNICZEJ NA ODPADY ZMIESZANE I SELEKTYWNE	15000	471058,05	

Tabela 6. Stan realizacji działań ujętych w gminnym planie gospodarki odpadami na lata 2009-2010

Rok	Zakres	Odpowiedzialny	Sposób realizacji
2004-2015	Bieżąca likwidacja dzikich wysypisk	Gmina	Praca ciągła
2008-2015	Rozwój systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych:	Gmina, PUK	Praca ciągła
2008-2015	Rozwój systemu zbiórki odpadów budowlanych i rozbiórkowych (gruzu):	Gmina	Realizacja w latach 2011 – 2015
2004-2015	prowadzenie stałego monitoringu gospodarki odpadami na terenie miasta Lipna.	Gmina	Praca ciągła

Plan realizowany jest na bieżąco. W roku 2011 wprowadzono na terenie miasta Lipna selektywną zbiórkę odpadów u źródła. Podjęto współpracę z Organizacją Odzysku REBA w sprawie zbiórki zużytych baterii. Punkty zbiórki zużytych baterii znajdują się w placówkach oświatowych na terenie gminy Miasta Lipna, w Urzędzie Miejskim w Lipnie. Na bieżąco kontrolowani są właściciele nieruchomości w zakresie zawarcia umów na odbiór odpadów, w przypadku braku umowy lub jej rozwiązania właściciel posesji jest wzywany do okazania nowej umowy. Ten nadzór jest możliwy dzięki informacjom zawartym w programie GOMiG – odpady (Gospodarka Odpadami na terenie Miasta i Gminy) składanym co miesiąc przed podmioty zawierające umowy na odbiór odpadów.

Powyższe kontrole przyczyniły się do wzrostu ilości zawartych umów na odbiór odpadów w tych rejonach miasta, w których prowadzone były kontrole.

7. Aspekty środowiskowe Gminy Miasta Lipno.

Aspekty środowiskowe, to wszystkie elementy systemu społeczno-gospodarczego gminy, które oddziałują na otoczenie przyrodnicze. Istniejące na terenie gminy aspekty środowiskowe można podzielić na 2 kategorie, adekwatnie do roli jaką władze lokalne mogą odgrywać w sterowaniu nimi. Wyróżnić można aspekty, na które władze mają wpływ i mogą nimi sterować oraz takie, na które wpływu nie mają. W kontekście programu ochrony środowiska znaczenie mają jedynie te pierwsze. Określa się je mianem istotnych aspektów środowiskowych.

Każdy z wyróżnionych aspektów, w celu jego dokładnego rozpoznania, opisany został wg następujących zmiennych: źródło, lokalizacja, wpływ na środowisko, warunki występowania (normalne, awaryjne), charakter występowania (okresowy, ciągły) oraz znaczenie aspektu (znaczący, umiarkowany, nieznaczący). Dla każdego aspektu podano również pożądany sposób postępowania, w celu ograniczenia jego negatywnego wpływu na środowisko.

Tabela 7. Lista istotnych aspektów środowiskowych Gminy Miasta Lipna

Lp.	Aspekt	Źródło aspektu	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Warunki występowania ¹⁾	Charakter występowania ²⁾	Znaczenie aspektu ³⁾	Postępowanie z aspektem
	Pobór wody podziemnej	Eksploatacja studni głębinowych	Ujęcia wody	Zubożenie zasobów wód podziemnych	N	C	Z	
	Spalanie węgla	Gospodarstwa domowe, zakłady przemysłowe	Teren całego miasta	Zanieczyszczanie powietrza	N	0	Z	Edukacja ekologiczna, propagowanie ekologicznych systemów grzewczych
	Spalanie odpadów w gospodarstwach domowych	Gospodarstwa domowe	Teren całego miasta	Zanieczyszczanie powietrza	N	0	U	Edukacja ekologiczna
	Powstawanie odpadów ziemnych	Eksploatacja sieci wodociągowej	Teren całego miasta	Możliwość zniszczenia roślinności Zagrożenie zdrowia Uciążliwość odorowa <i>Obciążenie środowiska odpadami</i> Degradacja i zanieczyszczenie ziemi	N	C	U	Edukacja ekologiczna
	Powstawanie odpadów niebezpiecznych - azbest	Użytkowanie obiektów, w których zastosowano wyroby zawierające azbest	Teren całego miasta	Możliwość emisji azbestu do środowiska 25 Obciążenie składowiska odpadami	N	C	Z	Edukacja ekologiczna

	Wypalanie traw	Właściciele ogrodów	Tereny na obrzeżach miast – ogródki przydomowe i rekreacyjne ogródki działkowe	Zanieczyszczenie powietrza, niszczenie siedlisk	N	0	U	Edukacja ekologiczna

¹⁾ n – normalne, a – awaryjne; ²⁾ o – okresowy, c – ciągły; ³⁾ z – znaczący, u – umiarkowany, e – nieznaczący.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: A. Bernaciak, M. Spychała, *Programowanie ochrony środowiska w gminie, Ćwiczenia*, Sorus, Poznań 2009, s. 32.

Wyróżnione powyżej aspekty stanowią podstawę wszelkich działań podejmowanych w zakresie ochrony środowiska. Służą wyróżnieniu priorytetów ekologicznych, celów ekologicznych i zadań realizowanych dla ich osiągnięcia. Stoją u podstaw Programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipno.

8. Uwarunkowania wewnętrzne programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna.

Program ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna powiązany jest z szeregiem innych dokumentów gminnych. Stanowią one wewnętrzne uwarunkowania niniejszego programu. Zapisy wielu gminnych dokumentów znajdują odzwierciedlenie w celach i zadaniach Programu. Do najważniejszych z nich należą

- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Lipna
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasta Lipna
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Lipno
- Strategia Rozwoju Gospodarczego Powiatu Lipnowskiego

Dokumenty te w istotny sposób determinują zawartość merytoryczną Programu ochrony środowiska. Wskazuje to na wewnętrzną spójność Programu.

Tabela 8. Wewnętrzne uwarunkowania Programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna

Lp	Tytuł opracowania	Zapisy istotne dla programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna
1	Lokalny Program Rewitalizacji Dla Gminy Miasta Lipna Na lata 2007 - 2015	<p>WŁASNOŚĆ GRUNTÓW I BUDYNKÓW</p> <hr/> <p>INFRASTRUKTURA TECHNICZNA Sieci wodociągowe Kanalizacja i oczyszczania ścieków Telekomunikacja Gospodarka odpadami</p> <hr/> <p>OCHRONA ŚRODOWISKA Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko</p>
2	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Lipno.	<p>UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO MIASTA LIPNA Uwarunkowania rozwoju miasta Lipna wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Uwarunkowania wewnętrzne inspirujące rozwój miasta. Uwarunkowania wewnętrzne ograniczające rozwój miasta. Uwarunkowania rozwoju miasta w aspekcie rolnictwa.</p> <p>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO Kierunki ochrony i kształtowania środowiska. Wnioski i wytyczne dla ochrony środowiska kulturowego miasta Lipna. Wnioski i wytyczne do ochrony obiektów i zespołów wpisanych i typowanych do wpisu do rejestru zabytków. Wnioski i wytyczne do ochrony obiektów i zespołów o wartościach kulturowych lokalnych. Strefy Ochrony Krajobrazu Kulturowo – przyrodniczego Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej. - zaopatrzenie w wodę, Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków -zaopatrzenie w ciepło, - telekomunikacja, Zaopatrzenie w gaz - zaopatrzenia w energię elektryczną, - gospodarka odpadami, POLITYKA PRZESTRZENNA WŁADZ SAMORZĄDOWYCH Polityka rozwoju infrastruktury, Polityka rozwoju i warunki realizacji programu rozwoju gazownictwa.</p>

3	<p>„Strategia Rozwoju Gospodarczego Powiatu Lipnowskiego”</p>	<p>REALIZACJA STRATEGII ROZWOJU POWIATU LIPNOWSKIEGO UCHWALONEJ W 2001 R.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel operacyjny rozwój gospodarki wodno – kanalizacyjnej. - Cel operacyjny rozwój gospodarki odpadami - Cel operacyjny. rozwój systemów energetycznych i sieci telekomunikacyjnych <p>Cel operacyjny respektowanie zasad ochrony Środowiska w rozwoju</p> <ul style="list-style-type: none"> - gospodarczym obszarów wiejskich - Elektroenergetyka - Sieć wodociągowa /zaopatrzenie w wodę /. - Wielkość deficytu wody. - Gospodarka wodno- ciekowa. - Środowisko przyrodnicze - Klimat - Gleba - Rzeki - Stan czystości rzek - Mień - Odpady komunalne. - Odpady niebezpieczne. - Zanieczyszczenia atmosfery. - Lasy <p>PLAN OPERACYJNY STRATEGII – CELE OPERACYJNE I CH REALIZACJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zespół przedsięwzięć <p>Rozwój gospodarki wodno – ciekowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zespół przedsięwzięć 4 <p>Rewaloryzacja środowiska przyrodniczego</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zespół przedsięwzięć <p><i>Rozwój gospodarki odpadami</i></p>
---	--	---

9. Uwarunkowania zewnętrzne programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna.

Program ochrony środowiska powinien być powiązany z innymi dokumentami planistycznymi z zakresu ochrony środowiska. Powinien wpisywać się w adekwatne plany, programy i strategie zarówno szczebla powiatowego, jak wojewódzkiego i krajowego. Najważniejsze dokumenty zewnętrzne, które wywarły wpływ na ostateczny kształt niniejszego Programu, to:

- Polityka Ekologiczna Państwa
- Strategia Rozwoju Gospodarczego Powiatu Lipnowskiego na lata 2006 – 2016”
- **Odpady komunalne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego: Koncepcja Gospodarowania.**

- Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko - pomorskiego 2010

Zapisy z powyższych dokumentów znalazły odzwierciedlenie w celach i zadaniach Programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipno. Wskazuje to na zewnętrzną spójność Programu.

Tabela 9. Zewnętrzne uwarunkowania Programu ochrony środowiska miasta Lipna

Lp.	Tytuł opracowania	Rozdział	Zapisy istotne dla programu ochrony środowiska miasta Wąbrzeźno
	Program Ochrony Środowiska z Planem gospodarki Odpadami dla powiatu lipnowskiego na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016	Środowisko przyrodnicze.	Wprowadzanie zadrzewień i rozwój terenów zielonych.
		Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa.	Rozwój sieci kanalizacji sanitarnej. Systematyczna modernizacja oczyszczalni.
		Ochrona przed hałasem.	Poprawa nawierzchni dróg. Wprowadzanie zmian w organizacji ruchu dla ograniczenia obciążenia odcinków dróg przebiegających przez centra zabudowy mieszkaniowej.
		Ochrona powietrza atmosferycznego.	Ograniczanie emisji niskiej. Rozwój sieci zasilania gazu ziemnego.
	Program ochrony środowiska z planem gospodarki	Edukacja ekologiczna.	Propagowanie tematyki ekologicznej w różnego rodzaju mediach.
		Poprawa jakości wód.	Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji zbiorczej.

odpadami województwa kujawsko-pomorskiego aktualizacja na lata 2007-2010 z perspektywą na lata 2011-2014	Kierunki dalszej poprawy jakości środowiska. Relacja „środowisko-zdrowie” .	Wprowadzenie ekologicznych systemów grzewczych.
	Poprawa klimatu akustycznego.	Kontynuowanie działań umożliwiających wyprowadzenie z miast uciążliwego tranzytowego ruchu pojazdów ciężkich. Wspieranie realizacji inwestycji wpływających na zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego.
Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.	Organizowanie akcji lokalnych służących ochronie środowiska. Doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie. Rozwój szkolnej edukacji w zakresie ochrony środowiska. Szkolenia pracowników w zakresie przepisów o dostępie społeczeństwa do środowiska.
	Jakość powietrza.	Dalsza redukcja emisji SO ₂ NO _x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii.
	Jakość wód.	Modernizacja oczyszczalni ścieków. Przywracanie czystości wód.

10. Priorytety ekologiczne Gminy Miasta Lipna

Na podstawie aktualnego stanu środowiska i wyróżnionych istotnych aspektów środowiskowych Lipna, mając na względzie zapisy polityki środowiskowej gminy, biorąc jednocześnie pod uwagę wszelkie uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne, zdefiniowano trzy priorytety ekologiczne miasta. Określają one najważniejsze obszary działań, które podejmowane są w mieście w zakresie ochrony środowiska.

Priorytety ekologiczne miasta Lipna to:

1. Racjonalizacja i usprawnienie gospodarki wodno-ściekowej.
2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.
3. Racjonalizacja gospodarki odpadami.

Priorytet pierwszy „Racjonalizacja i usprawnienie gospodarki wodno-ściekowej” wyróżniono ze względu na główne zadania przyjęte przez miasto do realizacji w latach następnych. Do zadań tych należy:

- modernizacja gospodarki wodno-ściekowej na os. Kwiatów,
- budowa kanalizacji wodno – ściekowej w okolicy ul. Włocławskiej, Ptasiej, Orlej, Komunalnej i Spokojnej,
- budowa kanalizacji deszczowej w okolicy ul. Włocławskiej, Ptasiej, Orlej, Komunalnej i Spokojnej,
- budowa kanalizacji w ul. Okrzei II etap,
- rewitalizacja Pl. Dekerta wraz z modernizacją sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej,
- budowa kanalizacji deszczowej w ul. Okrzei II etap,
- budowa sieci wodno – kanalizacyjnej w ul. Okrzei,
- budowa sieci wodociągowej w ul. Bukowej,
- budowa sieci wodno – kanalizacyjnej w ul. Platanowej I,
- budowa sieci wodno – kanalizacyjnej w ul. Platanowej II,
- modernizacja studni i urządzeń wodno – kanalizacyjnych w ul. Żeromskiego,
- przebudowa przepompowni przy ul. Cegielnej,
- przebudowa kolektora przy ul. Kilińskiego,
- budowa sieci wodno – kanalizacyjnej,
- budowa wodociągu w ul. Leśnej,
- modernizacja wodociągu ul. Ogrodowa,
- modernizacja wodociągu ul. 3-go Maja, Jastrzębska,
- modernizacja wodociągu ul. Szkolna,
- budowa wodociągu ul. Cegielna,
- budowa sieci wodno – kanalizacyjnej ul. Kłokocka,
- modernizacja SUW 11-go Listopada,

- modernizacja SUW Kolejowa +II stopień
- budowa kanalizacji w ul. Bagiennej
- budowa przepompowni ul. Wyszyńskiego
- budowa odcinków kanalizacji sanitarnej ul. Polna

Priorytet drugi „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza” wyróżniony został w związku z szeregiem istotnych problemów pojawiających się na terenie miasta, tj. spalanie węgla w gospodarstwach domowych i kotłowniach, spalanie odpadów niebezpiecznych w gospodarstwach domowych, wypalanie traw i pozostałości roślinnych przez użytkowników ogrodów i ogródków działkowych, wysokiej emisji spalin z silników samochodowych, duża ilość azbestu na budynkach. Do zadań tych należy:

- przebudowa ul. Bukowej
- przebudowa ul. Górnej
- przebudowa ul. Kusocińskiego etap I i II
- przebudowa ul. Ogrodowej etap I i II
- przebudowa ul. Podgórnej
- przebudowa ul. Polnej
- przebudowa ul. Studziennej
- przebudowa ulic na os. Witonia
- przebudowa ul. Żeromskiego
- budowa małej obwodnicy miasta między ul. Włocławską i Dobrzyńską
- uczestnictwo w akcji „Kochasz dzieci nie pal śmieci”
- budowa sieci ciepłowniczej od os. Reymonta do Basenu oraz budynku przy ul. Komunalnej 10
- budowa sieci ciepłowniczej od os. Reymonta do os. Korczaka
- budowa sieci ciepłowniczej od os. Korczaka do obiektów Szpitala
- budowa przyłącza ciepłowniczego do budynku przy Pl. 11-go Listopada 4a
- wymiana sieci ciepłowniczej w rejonie os. Armii Krajowej
- wymiana przyłączy do budynków w rejonie os. Armii Krajowej
- modernizacja źródła ciepła

Priorytet trzeci „Racjonalizacja gospodarki odpadami” został określony w Planie gospodarki odpadami miasta Lipna. Do zadań tych należy:

- prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów
- budowa biogazowni
- usuwanie dzikich składowisk

- rekultywacja składowisk miejskich przy ul. Dobrzyńskiej i Wyszyńskiego
- uczestnictwo w akcji „Sprzątanie świata”

11. Finansowanie Programu ochrony środowiska Gminy Miasta Lipna

Na podstawie analizy celów polityki ekologicznej państwa i zadań wojewódzkiego programu ochrony środowiska stwierdza się, że w realizacji tych celów i zadań znaczny udział ma gmina. Na podstawie oceny zadań, które obejmą obszar gminy dokonano oszacowania kosztów w sposób uśredniający wartości nakładów globalnych w województwie z uwzględnieniem kierunków inwestowania ważniejszych zadań, które będą realizowane na obszarze gminy. Ustalone w ten sposób nakłady dla poszczególnych dziedzin ochrony środowiska jest traktowana jako górna granica nakładów na cele.

Źródłami finansowania niniejszego Programu będą zarówno środki krajowe, jak i zagraniczne. Należy stwierdzić, że podstawowymi źródłami finansowania ochrony środowiska w nadchodzących latach będą zarówno środki własne inwestorów – przedsiębiorstw, podmiotów komunalnych i samorządów lokalnych oraz fundusze Unii Europejskiej pochodzące z krajowych i regionalnych programów. Warto jednak zauważyć, że to na samorządach lokalnych i przedsiębiorstwach spoczywa obowiązek wdrożenia wymagań wspólnotowych m.in. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz odpadowej. Obowiązki te znacznie niekiedy przewyższają możliwości budżetu danej jednostki. Będą one musiały wykazać się aktywnością w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Istotnym wsparciem dla inwestorów będzie dofinansowanie działań proekologicznych z celowych funduszy ekologicznych – Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Specyfiką systemu finansowania ochrony środowiska jest to, że większą część wydatków ponoszą przedsiębiorstwa, fundusze ekologiczne i samorzady terytorialne, natomiast udział środków budżetu jest mała, na poziomie kilku procent

Tabela 10. Lista priorytetów

L.p.	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Okres realizacji	Szacunkowe nakłady całego zadania	Potencjalne źródła finansowania
Priorytet I: „Racjonalizacja i usprawnienie gospodarki wodno-ściekowej”					
1	- budowa kanalizacji wodno – ściekowej w okolicy ul. Włocławskiej, Ptasiej, Orlej, Komunalnej i Spokojnej	PUK	b.d.	b.d.	Środki własne Fundusze unijne
2	- budowa kanalizacji deszczowej w okolicy ul. Włocławskiej, Ptasiej, Orlej, Komunalnej i Spokojnej	PUK Urząd Miejski	b.d.	b.d.	Środki własne Fundusze unijne
3	- przywrócenie historycznego znaczenia Pl. Dekerta z modernizacją sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i energetycznej	Urząd Miejski	2011- 2012	1 927 002,00	Fundusze unijne
4	- budowa kanalizacji deszczowej w ul. Okrzei II etap	Urząd Miejski	2011- 2015	160 000,00	Fundusze unijne Środki własne
5	- budowa sieci wodno – kanalizacyjnej w ul. Okrzei	PUK	2012	150 000,00	Środki własne
6	- budowa sieci wodociągowej w ul. Bukowej	PUK	2012	15 000,00	Środki własne
7	- budowa sieci wodno – kanalizacyjnej w ul. Platanowej I	PUK	2012	29 000,00	Środki własne
8	- budowa sieci wodno – kanalizacyjnej w ul. Platanowej II	PUK	2012	29 000,00	Środki własne
9	- modernizacja studni i urządzeń wodno – kanalizacyjnych w ul. Żeromskiego	PUK	2012	10 000,00	Środki własne
10	Przebudowa przepompowni przy ul. Cegielnej	PUK	2013	120 000,00	Środki własne
11	Przebudowa kolektora przy ul. Kilińskiego	PUK	2012	40 000,00	Środki własne
12	budowa sieci wodno – kanalizacyjnej ul. Tuwima	PUK	2012	4 000,00	Środki własne

13	Budowa wodociągu w ul. Leśnej	PUK	2012	8 000,00	Środki własne
14	Modernizacja wodociągu ul. Ogrodowa	PUK	2013-2015	200 000,00	Środki własne
15	Modernizacja wodociągu ul. 3-go Maja, Jastrzębska	PUK	2013-2015	400 000,00	Środki własne
16	Modernizacja wodociągu ul. Szkolna	PUK	2014-2015	160 000,00	Środki własne
17	Budowa wodociągu ul. Cegielna	PUK	2013	80 000,00	50% Leasing 50% RPO
18	Budowa sieci wodno – kanalizacyjnej ul. Kłokocka	PUK	2014	90 000,00	Środki własne
19	Modernizacja SUW 11-go Listopada	PUK	2014	1 200 000,00	50% dofinansowanie 50% kredyt
20	Modernizacja SUW Kolejowa +II stopień	PUK	2015-2016	3 000 000,00	b.d
21	Budowa kanalizacji w ul. Bagiennej	PUK	b.d.	15 000,00	Środki własne
22	Budowa przepompowni ul. Wyszynskiego	PUK	2014	200 000,00	Środki własne
23	Budowa odcinków kanalizacji sanitarnej ul. Polna	PUK	2013	60 000,00	Środki własne
Priorytet drugi „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza”					
1	- budowa „małej obwodnicy” między ul. Włocławską a Dobrzyńską	Urząd Miejski	2011- 2015	1 920 000,00	Fundusze unijne Środki własne
2	- przebudowa ul. Bukowej	Urząd Miejski	2011-2014	462 190,00	Fundusze unijne środki własne
3	- przebudowa ul. Górnej	Urząd Miejski	2011-2015	200 000,00	Fundusze unijne środki własne
4	- przebudowa ul. Ogrodowej – I i II etap	Urząd Miejski	2011-2015	250 000,00	Fundusze unijne środki własne
5	- przebudowa ul. Podgórznej	Urząd Miejski	2011-2015	100 000,00	Fundusze unijne środki własne
6	- przebudowa ul. Polnej	Urząd Miejski	2011-2015	200 000,00	Fundusze unijne środki własne
7	- przebudowa ul. Studziennej	Urząd Miejski	2011- 2015	150 000,00	Fundusze unijne środki własne
8	- przebudowa os. Witonia	Urząd Miejski	2011-2015	340 000,00	Fundusze unijne środki własne
9	- przebudowa ul. Żeromskiego	Urząd Miejski	2012-2013	150 000,00	Fundusze unijne

					środki własne
10	- utylizacja azbestu na terenie miasta	Urząd Miejski	2011- 2015	707 570,00	Środki zewnętrzne
11	- budowa sieci ciepłowniczej od os. Reymonta do os. Korczaka	PUK	2012	1 100 000,00	Wkład własny i kredyt preferencyjny
12	- budowa sieci ciepłowniczej od os. Korczaka do obiektów Szpitala	PUK	2012	180 000,00	Kredyt preferencyjny
13	- budowa przyłącza ciepłowniczego do budynku przy Pl. 11-go Listopada 4a	PUK	2013	88 467,00	Środki własne
14	- wymiana sieci ciepłowniczej w rejonie os. Armii Krajowej	PUK	2014	270 000,00	25% środki własne, 75% środki zewnętrzne
15	- wymiana przyłączy do budynków w rejonie os. Armii Krajowej	PUK	2014	200 000,00	50% środki własne, 50% środki zewnętrzne
16	- modernizacja źródła ciepła	PUK	2014	20 000 000,00	50% kredyt, 50% RPO
Priorytet trzeci „Racjonalizacja gospodarki odpadami”					
1	- rekultywacja składowisk przy ul. Dobrzyńskiej i Wyszyńskiego	Urząd Miejski	2011-2014	650 000,00	Fundusze unijne środki własne
2	- usuwanie dzikich składowisk	Urząd Miejski PUK	Działania ciągłe	b.d.	środki własne
3	- udział w akcji „Sprzątanie świata”	Urząd Miejski PUK	corocznie	20 000,00	środki własne
4	- edukacja ekologiczna	Urząd Miejski	całorocznie	10 000,0	środki zewnętrzne

12. Monitoring realizacji programu.

Proponowane kierunki działań i osiągnięcia celów zawarte w Programie Ochrony Środowiska wymagają systematycznego wdrażania w życie i weryfikacji w zależności od potrzeb. Bardzo

istotnym elementem wdrażania Programu jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji poszczególnych zadań. Podstawą oceny realizacji Programu powinien być monitoring stanu środowiska. Monitorowanie zachodzących zmian powinno być prowadzone w oparciu o określone wskaźniki umożliwiające śledzenie zmian, ich postęp i wielkości w ujęciu liczbowym bądź opisowym. Monitoring realizacji założeń POŚ pozwoli na racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi, a także umożliwi weryfikację działań w ujęciu dynamicznym tj. z bieżącą diagnozą stanu środowiska. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego co zostało i co nie zostało wykonane, a także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitoring prowadzonej polityki ochrony środowiska oznacza, że realizacja Programu będzie podlegała ocenie w zakresie:

- stopnia wykonania przyjętych zadań,
- stopnia realizacji założonych celów
- analizy przyczyn powstałych rozbieżności.

Wyniki oceny stanowiąc będą podstawę kolejnej aktualizacji programu. Propozycja aktualizacji winna być formułowana przy znaczącym udziale systemu.

System oceny realizacji programu powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji, pozwalających całościowo opisać zagadnienie polityki ochrony środowiska i zarazem dających możliwość porównań międzyregionalnych. System tworzyć będą:

1. **wskaźnik presji na środowisko**, wskazujące główne źródła problemów i zagrożeń środowiskowych, odnoszących się do tych form działalności, które zmniejszają ilość i jakość zasobów (np. emisja zanieczyszczeń do środowiska, ilość odpadów gromadzonych na składowiskach, tempo eksploatacji zasobów środowiska).
2. **wskaźniki reakcji (działań ochronnych)**, pokazujące działania podejmowane w celu poprawy jakości środowiska lub złagodzenia antropopresji na środowisko (np. procent mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków, powierzchnia gruntów zrehabilitowanych, wydatki na ochronę środowiska).